

İŞLETMELERDEKİ VERGİSEL UYUŞMAZLIKLARIN İDARİ AŞAMADA ÇÖZÜM YOLLARI VE BİR ÖRNEK UYGULAMA

Yrd. Doç. Dr. Mehmet CİVAN
Gaziantep Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
İşletme Bölümü Öğretim Üyesi

İsmail KUTLAR
Gaziantep Üniversitesi
Kilis Meslek Yüksek Okulu
Muhasebe Bölümü Öğretim Görevlisi

GİRİŞ

Sosyal hukuk devletin hâkim olduğu günümüzde, kamu ekonomisinin sınırları oldukça genişlemiştir. Kuşkusuz devletin üstlenmiş olduğu görevlerin ve buna bağlı olarak da kamusal faaliyetlerin artmasıyla birlikte kamu harcamaları da artmıştır.

Kamu harcamalarının artması beraberinde devletin sahip olması gereken mali kaynak ihtiyacını da artırmıştır. Bu mali kaynakların en önemlisi ise günümüzde vergilerdir. Vergi, devletin kamu harcamalarının finansmanını karşılamak amacıyla toplumu meydana getiren fert ve kurumlardan ödeme güçleri ölçüsünde, karşılıksız ve zorla aldığı ekonomik değerlerdir. Buna göre, devlet kamu hizmetlerini ifa edebilmesi için egemenlik hakkına dayanarak kişilerden mali güçlerine göre bir takım değerleri vergi adı altında almak zorundadır.

Bu bağlamda devlet daha çok kamu hizmeti sunabilmek için daha fazla vergi toplamak, mükellefler ise kullanılabilir gelirlerinin azalmaması için daha az vergi ödemek isteyeceklerdir. Çatışan bu iki çıkar, zaman zaman vergi ihtilaflarına neden olabilmektedir. Vergi daireleri ile mükellefler arasında vergi dolayısıyla ortaya çıkan bu uyuşmazlıklar, vergi hukukumuzda idari ve yargı yolu olmak üzere iki şekilde çözümlenmektedir.

Ülkemizde, mükellefler bu iki çözüm yollarından istediğini seçmede serbesttirler. Ancak vergi konusunda bir uyuşmazlık olduğunda bu uyuşmazlığın çözümünde, idari çözüm yollarına öncelik verilmesi, mükelleflerle idare arasındaki uyuşmazlıkları kısa sürede ve az bir maliyetle çözümlenerek sona erdirdiği gibi, idare ve mükellef ilişkilerini olumlu yönde etkileyerek tarafların birbirlerine olan güvenlerini de artırmaktadır.

Bu çalışmanın temel amacı, vergisel uyuşmazlıkların idari aşamada çözüm yolları olan uzlaşma, cezada indirim, vergi hatalarının düzeltilmesi, pişmanlık ve ıslah yollarını teorik olarak kısaca tanıtarak, vergisel uyuşmazlıkların nedenlerini ve çözüm yollarını muhasebecilerle yapılan bir anket çalışmasıyla tespit ederek; bunların uygulamada sık sık yaşanmaması için mükellefler ve vergi idarelerine yönelik çözüm önerileri geliştirmektir.

1.VERGİ UYUŞMAZLIKLARININ İDARİ AŞAMADA ÇÖZÜM YOLLARI

Vergi uyuşmazlıklarının idari yolla çözümü, mükellef ile vergi dairesi arasında uyuşmazlık konusunun barışçıl yollarla anlaşarak ya da idari denetim ilkeleri çerçevesinde ortadan kaldırılmasını ifade eder. Başka bir deyişle idarenin mükellefle kuracağı iyi bir diyalog sonucunda uyuşmazlıkların karşılıklı anlaşma yoluyla kısa sürede ve az masrafla sonuçlandırılmasına vergi uyuşmazlıklarının idari yolla çözümü denir (Taş, 1997:49).

İdarenin mükellefle kuracağı iyi bir diyalogla uyuşmazlıkları karşılıklı anlaşma yoluyla kısa sürede ve az masrafla sonuçlandırılmasına vergi uyuşmazlıklarının idari aşamada çözümlenmesi denir (Kızılot, 1999:50).

İdari çözüm yolları çerçevesinde yer alan müesseselerin “barışçıl çözüm yolları” olarak ta adlandırılması mümkün olup, bundan amaç; uyuşmazlığın bir yargı mercii önünde çekişme

konusu haline getirilmemesi ve yargının yükünün hafifletilmesidir (Akdoğan, 2003:68).

İdari çözüm yolu, günümüz koşullarında uzun süren yargısal çözüme göre uyuşmazlığı kısa sürede sonuçlandırarak, mükelleflerin idare ile ilişkilerini bir an önce normal hale gelmesini, mükelleflerdeki endişenin kalkmasını sağladığından dolayı vergi kanunlarına karşı meydana gelen tepkilerinde azalmasını sağlar.

Mükelleflerle vergi idaresi arasında ortaya çıkan vergisel uyuşmazlıkların yargı organlarına gitmeden kısa yoldan çözümlenmesi için vergi hukukumuzda bazı yasal düzenlemeler yapılmıştır. Bu düzenlemeler; uzlaşma, cezada indirim, vergi hatalarının düzeltilmesi, pişmanlık ve ıslah yollarıdır.

Bu çalışmada vergi uyuşmazlıklarının idari çözüm yolları ve bu çözüm yollarıyla ilgili yapılan anket çalışmasının sonuçları irdelenecektir.

1.1.Uzlaşma

Uzlaşma, mükellefler ile vergi idaresi arasında meydana gelen bazı vergisel uyuşmazlıkların, yargı yoluna gitmeden karşılıklı görüşme yoluyla çözümlenmesidir. Bu nedenle, uzlaşma vergi borcu ile birlikte, bu borca bağlı olarak kesilen cezayı da kısmen ya da tamamen ortadan kaldıran bir yoldur.

Uzlaşmanın konusu ikmalen, resen veya idarece tarh edilen vergilerle bu vergilere ilişkin vergi ziyai cezasıdır.

Ancak, hapis cezasını gerektiren fiillerden dolayı vergi ziyai cezası kesilecek tarihyata ilişkin vergi ve cezası uzlaşma konusu yapılamaz (VUK, Ek Mad. 1).

Uzlaşmaya başvurabilmek için, resen ikmalen veya idarece yapılan tarihyatta vergi ziyayına sebebiyet verilmesinin kanun hükümlerine yeterince nüfuz edememekten ya da yanılmadan kaynaklandığının veya yargı kararları ile idarenin ihtilaf konusu olayda görüş farklılığının olduğunun ileri sürülmesi gerekmektedir (Öncel ve Çağan, 2001:32).

Kısaca uzlaşma, alacaklı vergi dairesi ile mükellef veya ceza muhatabı arasında doğmuş veya doğacak vergi ve cezalara ilişkin olarak, karşılıklı ödümlerle uyuşmazlıkların giderilmesidir (Bayraklı, 1998:20)

1.2.Cezada İndirim

Vergi uyuşmazlıklarını idari aşamada çözümleneyen cezada indirim müessesesi, vergi usul kanununun 376. maddesinde belirtilen şartlara uyulması halinde kesin sonuç veren bir çözüm yoludur.

İkmalen, resen veya idarece tarh edilen vergi veya vergi farkını ve aşağıda gösterilen indirimlerden arta kalan vergi ziyai, usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezalarını mükellef veya vergi sorumlusu ihbarnamelerin tebliği tarihinden itibaren otuz gün içinde ilgili vergi dairesine müracaatla vadesinde veya 6183 sayılı amme

alacaklarının tahsil usulü hakkında kanunda zikredilen neviden teminat göstererek vadenin bitmesinden itibaren üç ay içinde ödeyeceğini bildirirse (VUK, 376. Mad):

1. Vergi ziyai cezasında, birinci defada yarısı, müteakiben kesilen cezaların üçte biri,
2. Usulsüzlük veya özel usulsüzlük cezasının üçte biri, indirilir.

Mükellef veya sorumlu ödeyeceğini bildirdiği vergi ve vergi cezası farkını yukarıda yazılı süre içinde ödemez veya dava konusu yaparsa, bu madde hükmünden yararlanamaz.

Cezada indirim, ilave olarak salınan vergi ve bunun cezası bakımından, mükellefle idare arasında, şartları kanunen tespit edilmiş olan bir anlaşmayı ifade eder (Özbalcı, 2003: 885).

1.3.Vergi Hatalarının Düzeltilmesi

Vergilerin olduğu ortamda hataların olması kaçınılmazdır. Vergi ile ilgili işlemlerin ne kadar çok karışık olduğu da bilinen bir gerçektir, birde buna vergi kanunlarının çok sık değiştikleride eklenince hataların olması daha da kaçınılmaz olmaktadır. İşte bu gibi nedenlerle vergi hukukunda hatalar ve bu hataların düzeltilmesine yer verilmiştir.

Hata kavramı, suç kavramından farklıdır. Suçta genellikle kasıt vardır, hatada ise kasıt yoktur. Bu nedenle vergi hukuku, vergi suçlarının yanında vergi hatalarına da yer vermiştir. Vergi

suçları ağır müeyyidelere bağlanmışken, vergi hataları için herhangi bir cezai müeyyide öngörülmemiştir (Pehlivan, 2003:127).

Vergi hatalarının düzeltilmesi için ilk ve önemli şart, düzeltme işleminin ancak bir vergi hatasının varlığı halinde yapılmasıdır. Vergi hatası, vergi usul kanununda şu şekilde tanımlanmıştır.

Vergi hatası, vergilendirmeye ilişkin hesaplarda veya vergilendirmede yapılan hatalar yüzünden haksız yere fazla veya eksik vergi istenmesi veya alınmasıdır (VUK, 116. Mad.). Bu tanıma göre vergi hataları ya hesap hatası veya vergilendirme hatası biçiminde olabilir. Hesap hataları, matrahta hata, vergi miktarında hata ve verginin mükerrer olmasıdır. Vergilendirme hataları ise, mükellefte hata, mükellefiyette hata, konuda hata, vergi lendirme ve muafiyet döneminde hatadır.

Bu hatalardan biri ortaya çıkarıldığı zaman mükellefin başvurusu üzerine veya idarece resen hata düzeltilir. Hata düzeltme başvurusunda bulunabilme hakkı beş yıllık tahakkuk zamanaşımı süresi ile sınırlandırılmıştır. Düzeltmeye yetkili olan organ ise, ilgili vergi dairesi müdürüdür.

Vergi hatalarının düzeltilmesi ile düzeltme yapıldığı ölçüde vergi borcu ortadan kalkmaktadır. Düzeltme, vergi aslı kadar vergi cezası ile ilgili olabilir (Bilici, 2003:125)

1.4. Pişmanlık ve İslah

Türk vergi sisteminde vergilendirme, genel olarak beyan esasına dayanmaktadır. Bu yöntem günümüzde genel kabul görmüş ve modern bir yöntem olmasına rağmen matrah gizlemeye de en müsait yöntemdir. Bu yöntemin başarılı olması için etkin bir vergi denetiminin varlığında şarttır.

Mükelleflerin beyan ettikleri matrahlar vergi idaresi tarafından yapılan vergi incelemeleri tarafından kontrol edilmektedir. Yapılan kontroller sonucu bir matrah farkı bulunması durumunda, ilgili mükelleften çeşitli cezalar ve vergiler istenmektedir.

İdare bu vergi ve cezaları bir an önce hazineye katmak; mükellef ise geç ödeme veya hiç ödememe yollarına başvurabilir. İşte bu farklı iki düşünceden dolayı vergi uyuşmazlıkları yıllarca sürebilir. Söz konusu bu uyuşmazlıkların pişmanlık ve ıslah müessesesi ile kısa sürede idari aşamada çözümlenmesi vergi hukukumuzda ön görülmüştür.

Halen yürürlükte bulunan 213 sayılı VUK' da 371. maddede düzenlenen pişmanlık kurumu, mükellefe durumunu düzeltme imkânı tanımaktadır.

Pişmanlık ve ıslah kurumunun amacı, mükellefleri kanunun sert hükümleri karşısında güç ve yardımsız bırakmamak, belirli bir hoşgörü ile hareket ederek mükellefi idareye yaklaştırmak, vergiye karşı direnci kırmak ve vergi duygusunun yerleşmesi ve kökleşmesini sağlamaktır. Mükellefin sub-

jektif durumu, iyi niyeti göz önünde tutulmakta, nedamet duymuş olması ceza uygulanmamasına etken olmaktadır (Kızılot, 1999:159).

Kısacası, pişmanlık ve ıslah vergi kanunlarına aykırı davranışlarıyla vergi kaybına yol açmak suretiyle suç işleyenlerin duydukları pişmanlığa hukuki sonuçlar bağlamasıdır (Karakoç, 1994:5).

Beyana dayanan vergilerde, vergi ziyayı cezasını gerektiren(iştirak dâhil), kanuna aykırı hareketlerini ilgili makamlara kendiliğinden dilekçe ile haber veren mükelleflere aşağıda yazılı kayıt ve şartlarda vergi ziyayı cezası kesilmez (VUK. 371. Mad).

Pişmanlıktan yararlanmanın şartları:

1. Mükellefin suçunu vergi dairesine haber verdiği tarihten önce, hakkında herhangi bir ihbar yapılmamış olması,
2. Mükellefin pişmanlık dilekçesini vermeden önce, nezdinde herhangi bir vergi incelemesine başlanmamış olması,
3. Hiç verilmemiş olan vergi beyannamelerinin, pişmanlık dilekçesinin verildiği tarihten başlayarak, 15 gün içinde verilmesi,
4. Eksik veya yanlış yapılan vergi beyanının, pişmanlık dilekçesinin verilme tarihinden başlayarak 15 gün içinde tamamlanması veya düzeltilmesi,
5. Mükellefçe haber verilen ve ödeme süresi geçmiş olan vergilerin, gecikme zammı ile birlikte pişmanlık dilekçe-

sinin verilmesinden itibaren 15 gün içinde ödenmesi.

Pişmanlık dilekçesi ile vergi suçundan kurtulmak, beyana dayanan vergiler için geçerlidir. Pişmanlığın en önemli sonucu, vergi suçlarını ortadan kaldırmasıdır. Pişmanlık; uygulamada çok yaygın olarak başvurulan bir yodur. Özellikle, beyannamelerini çeşitli sebeplerle süresinde vermeyenlerin, cezadan kurtulmak için ilk başvurdukları yoldur.

2.VERGİSEL UYUŞMAZLIKLARIN İDARİ AŞAMADA ÇÖZÜMÜNDE BİR ÖRNEK UYGULAMA

Çalışmanın bu kısmında, vergisel uyumsuzlukların idari aşamada çözüm yolları Gaziantep ilindeki muhasebecilerle yapılan bir anket çalışmasıyla değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Anketin ana kütlesi şu anda Gaziantep Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odasına kayıtlı bulunan 1056 muhasebeciden fiilen çalışan 500 muhasebeciden rasgele seçilen 100 muhasebeciden oluşmaktadır.

Bu çalışmadan anket çalışmasının detaylarına girmeden anket sorularından birkaç örnek vererek, anket çalışmasından elde edilen sonuçlara ve bu sonuçlara yönelik çözüm önerilerine değinilecektir.

2.1. Örnek Uygulama

Bu kısımda, muhasebecilerle yapılan anket çalışmasından bazı örnekler verilecektir.

• Sizce, vergi ihtilaflarının ortaya çıkış sebebi aşağıdakilerden hangisidir? Sorusuna deneklerin %6'sı denetim sonucu yapılan tarhiyatların hatalı olmasından, %20'si mükelleflerin eksik beyanlarından, %54'ü vergi mevzuatının çok sık değişmesi ve karışık olmasından, %19'u mükelleflerin eğitim ve bilgi düzeylerinin düşük olmasından ve %1'i diğerlerinden cevabını vermiştir.

• Yapılan bir inceleme sonrasında mükelleflerin aleyhine bir tarhiyat ve bu tarhiyata bağlı olarak da bir vergi ve ceza ihbarnamesi gönderilirse, bu idari işleme karşı ne yaparsınız? Sorusuna deneklerin %9'u istenen vergi ve cezaları vadesinde öderim, %78'i kanuni itiraz haklarımı kullanırım, %3'ü istenen vergi ve cezaları vadesinde ödemem, yani hiçbir işlem yapmam, %8'i önce istenen vergi aslını öder, daha sonrada vergi aslı ve cezası için itiraz ederim ve %2'si diğerleri olarak cevaplamıştır.

• Vergi idaresiyle mükelleflerin arasında bir vergi ihtilafı oluştuğunda, bu ihtilafın çözümü için aşağıdaki çözüm yollarından hangisi daha çok tercih edilmektedir? Sorusuna deneklerin %18'i idari aşamada çözüm yollarını, %1'i yargısal aşamadaki çözüm yollarını, %81'i önce idari aşamada çözüm yollarına; bu aşamada bir çözüm bulamazsam yargısal aşamada çözüm ararım ve %0'ı ise hiçbir işlem yapmam şeklinde cevap vermiştir.

• Sizce vergisel ihtilafların çözümünde kullanılan, aşağıdaki idari çözüm yollarından hangisi mükellefler tarafından daha çok tercih edilmektedir? Sorusuna deneklerin %73'ü uzlaşma, %8'i cezada indirim, %7'si pişmanlık ve ıslah ve %12'si vergi hatalarını düzeltme şeklinde cevap vermiştir.

• Sizce, mükellefler idari çözüm yollarına başvurmanın, kendilerine sağladığı avantajlar hakkında yeterli bilgiye sahipmidirler? Sorusuna deneklerin %13'ü evet, sahiptirler; %87'si ise hayır, sahip değildirler şeklinde cevap vermiştir.

• Sizce, uzlaşma komisyonları etkin bir şekilde çalışıyor mu? Sorusuna deneklerin %25'i evet, çalışıyor, %75'i ise hayır çalışmıyor şeklinde cevap vermiştir.

• Cevabınız hayırsa, bunun nedeni sizce aşağıdakilerden hangisidir? Sorusuna bir önceki soruda deneklerin %75'i hayır cevabını vermiştir. Bu hayır diyenlerin ise %4'ü uzlaşma komisyonlarının haftanın bir iki günü toplanması, %44'ü yasal bir engel olmamasına rağmen, vergi aslında uzlaşmaya yanaşmamaları, %2,7'si uzlaşma komisyonlarında görev alan kişilerin sürekli olarak atanmamaları, %49,3'ü uzlaşma komisyonlarında görev alan kişiler, denetim elemanlarının tutmuş oldukları tutanaklar üzerinde fazla değişiklik yapmak istememeleri, %0'ı ise diğerleri şeklinde cevap vermiştir.

• Sizce, ülkemizde vergi ihtilaflarını azaltmak için ne yapılmalıdır? Sorusuna deneklerin %75'i vergi mevzuatımız sadeleştirilerek, herkes tarafından daha kolay anlaşılır bir hale getirilmelidir, %4'ü vergi denetim elamanları etkin bir şekilde çalıştırılmalıdır, %8'i mükellefler vergi konusunda daha bilinçli bir hale getirilmelidir, %13'ü mükelleflerle idare arasındaki ihtilafları karara bağlayacak ayrı bağımsız bir kurul oluşturulmalıdır, %0'ı ise diğerleri şeklinde cevap vermiştir.

2.2. Anket Çalışmasında Elde Edilen Sonuçlar

Vergi uyuşmazlıklarının idari aşamadaki çözüm yollarının Gaziantep ilindeki muhasebecilerle değerlendirilmesi anketinde şu sonuçlar elde edilmiştir:

- Yoklama memurları ve vergi denetmenlerince yapılan denetimlerin daha çok vergi ihtilaflarına neden olduğu,
- Uygulamada en çok gelir ve katma değer vergisinde ihtilafların yaşandığı,
- Vergi ihtilaflarının en çok ortaya çıkış nedeni, vergi mevzuatının çok sık değişmesi ve mevzuatın karışık olması,
- İdarenin tek taraflı yapmış olduğu idari işlemlere karşı mükelleflerin büyük bir çoğunluğunun, kanuni ihtiraz haklarını kullandıkları,
- Vergi ihtilaflarının çözümünde büyük bir çoğunlukla önce idari çözüm yollarının tercih edildiği, buradan

sonuç alınamazsa yargı yoluna gidildiği,

- Vergi ihtilaflarının idari aşamada ki çözümünde, en çok uzlaşma müessesinin kullanıldığı,
- Vergi ihtilaflarının idari aşamada çözümlenememesinin nedeni, idarenin risk almaktan kaçınmasından dolayı, çözüme pek yanaşmayıp ihtilafın yargıda çözümlenmesini istemesi,
- Mükelleflerin idari çözüm yollarına başvurmanın, kendilerine sağladığı avantajlar hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıkları,
- Uzlaşma komisyonlarında mükellefler ile idare arasındaki ilişki de, idarenin üstünlüğünün olduğu,
- Uzlaşma komisyonlarının etkin çalışmadıkları,
- Mükelleflerin, vergi uyuşmazlıklarının çözümünde yargı aşamasında verilen kararları daha hukuki görmeleri,
- Vergi uyuşmazlıklarının idari aşamada çözümlenmesinin, mali yargı organlarının yükünü azalttığı,
- Vergi ihtilaflarını azaltmak için, vergi mevzuatının sadeleştirilerek, herkes tarafından daha kolay anlaşılır bir hale getirilmesi gerektiği sonuçları elde edilmiştir.

3. SONUÇ VE ÖNERİLER

Vergi uyuşmazlıkları, vergi dairesiyle mükellefler arasında vergilendirme işlemlerinden ortaya çıkan hukuki anlaşmazlıklardır. Genel olarak vergi

uyuşmazlıkları; vergi, resim ve harçların tarh, tebliğ, tahakkuk, tahsil aşaması ile ilgili olabileceği gibi, kesilen cezalar konusunda da ortaya çıkabilir.

Diğer taraftan, vergi memurlarının hazineci zihniyetle hareket etmeleri, vergi kanunlarını dar çerçevede ve idare lehine yorumlamaları, buna karşılık vergi mükelleflerinin de paranın çekiciliğine aldanarak, daha az ve hiç vergi vermemeleri vergi uyuşmazlıklarını artırmaktadır.

Mükellefler ile vergi idaresi arasında, vergisel işlemlerden dolayı ortaya çıkan uyuşmazlıkların, en kısa zamanda her iki taraf içinde en iyi şekilde çözümlenmesi vergi hukukunun en önemli görevlerindedir.

Vergi ihtilaflarının idari aşamadaki çözüm yolları bu araştırmada iki açıdan ele alınmıştır. Birinci kısım teori, ikinci kısım ise uygulamaya yöneliktir. Uygulama kısmında ise, vergisel ihtilafların idari aşamadaki çözüm yolları, Gaziantep ilindeki Muhasebecilerle yapılan bir anket çalışmasıyla değerlendirilmiştir.

Bu bağlamda, vergi ihtilaflarının ortaya çıkış nedenleri, bu ihtilafların çözümünde kullanılan çözüm yolları, bu çözüm yollarının etkinliği ve uyuşmazlıkların idari aşamada çözümlenememe nedenleri tespit edilmeye çalışılmıştır.

Yapılan anket çalışmasında, vergi ihtilaflarının daha çok mahalli denetim elamanlarının yapmış oldukları dene-

timlerden kaynaklandıkları ortaya çıkmıştır.

Vergi uyuşmazlıklarının ortaya çıkış sebebi ise, vergi mevzuatının çok sık değişmesi ve karışık olmasına bağlanmıştır. Vergi uyuşmazlıklarının çözümünde ise, mükelleflerin büyük bir çoğunluğu önce idari aşamada çözüm aradıklarını burada çözüm bulamazlarsa yargıya gittiklerini belirtmişlerdir.

İdari çözüm yollarında ise en çok uzlaşmanın talep edildiği belirtilmiştir. Vergi uyuşmazlıklarının idari aşamada çözümlenememesi ise, idarenin risk almaktan kaçınmasından dolayı çözüme pek yanaşmayıp olayın çözümünü yargıya atmasına bağlanmıştır.

Ayrıca mükelleflerin büyük bir çoğunluğunun idari çözüm yollarının kendilerine sağladıkları avantajlardan haberdar olmadıkları ortaya çıkmıştır.

Uzlaşma komisyonlarında hale idarenin üstün olduğu belirtilmiştir. Yine uzlaşma komisyonlarının etkin çalışmadıkları ortaya çıkmıştır.

Ayrıca, mükellefler yargı aşamasında verilen kararları, idari aşamada verilen kararlara göre daha hukuki buluyorlar yine mükelleflere göre vergi uyuşmazlıklarını azaltmak için, vergi mevzuatı sadeleştirilerek herkes tarafından daha kolay anlaşılır bir hale getirilmelidir.

Vergi ihtilaflarının idari aşamadaki çözüm yollarının Gaziantep ilindeki Muhasebecilerle değerlendirilmesi anketinde yukarıda belirtilen sonuçlar

elde edilmiştir. Bu sonuçların tespit edilmesi kadar çözümleri de önem arz etmektedir. Bu bağlamda vergi uyuşmazlıklarının çözümüne yönelik çözüm önerilerimiz ise şunlardır:

- Vergi denetimleri daha çok merkezi denetim elamanları tarafından yapılmalıdır.
- Vergi ihtilafların azaltılması için mevcut vergi sistemimiz, basit ve herkes tarafından kolayca anlaşılır bir hale getirilmelidir.
- Vergi idaresi personelinin eğitim düzeyi yükseltilmelidir.
- Uzlaşma komisyonlarının daha etkin çalışmaları için, öncelikle vergi idaresi vergi cezalarında değil vergi asıllarında da uzlaşmaya gitmesi gerekir.
- İdari çözüm yollarının etkinliği, idarece araştırılmalıdır.
- Uzlaşma komisyonlarına mükellefler ile idare eşit konumda katılmalıdırlar.
- Uzlaşma komisyonları daha etkin bir hale getirilmelidirler.
- Mükellefler idari çözüm yollarına başvurmanın, kendilerine sağladığı avantajlar hakkında bilgilendirilmelidirler.
- Vergi ihtilaflarının idari aşamada çözülebilmesi için, idarenin gerektiğinde risk almaktan kaçınmaması gerekir.
- Vergi idaresi yapmış olduğu idari işlemlerde maliyeci zihniyetiyle değil, daha tarafsız olması gerekmektedir.

• Uzlaşma komisyonlarında görev alan kişiler en üst düzeyde inceleme yapan elamanlarının bilgi ve mesleki tecrübelerine sahip olmalıdırlar.

- Bağımsız uzlaşma komisyonları kurulmalıdır.

KAYNAKLAR

- Akdoğan, A. (2003). Türk Vergi Sistemi ve Uygulaması. 4. Baskı, Gazi Kitap Evi, Ankara.
- Bayraklı, H.H. (1998). Vergi Yargılama Hukuku. Afyon Kocatepe Üniversitesi Yayınları, No: 11, Afyon.
- Bilici, N. (2003). Vergi Hukuku. Yaklaşım Yayınları, Ankara.
- Karakoç, Y. (1994). Vergi Yargılama Hukuku. İstanbul.
- Kızılot, Ş. (1999). Vergi İhtilafları ve Çözüm Yolları. Yaklaşım Yayınları, Ankara.
- Öncel, M. ve Çağan, N. (2001). Bankacılar İçin Mali Hukuk Bilgisi. Banka ve Ticaret Hukuku araştırma Enstitüsü. 11. Baskı, Ankara.
- Özbalcı, Y. (2003). Vergi Usul Kanunu Yorum ve Açıklamaları. Oluş Yayıncılık, Ankara.
- Pehlivan, O. (2003). Vergi Hukuku Genel İlkeleri. Derya Kitap Evi, Trabzon.
- Taş, M. (1997). Vergi Uyuşmazlıklarında İdari ve Yargısal Çözüm Yolları. Bursa.
- 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu